N. 3739.

CURRENDA XVIII.

A. D. 1862.

N. 3694.

Ecclesiae, beneficia, scholae aliaq. fundationes eximuntur ab obligatione reluendi jus lignandi aut percipiendi certam lignorum quantitatem e silvis..

Innotuerat Venerabili Clero tenor Patenti Caesarei de 5. Jul. 1853 N. 130 in Collectione legum Imperialium (Reichts- Gesetz- Blatt 1853. XLII Stück) publicati, in quo leguntur variae Instructiones, determinationesve quoad regulationem, reemptionem, reluitionemq jurium lignandi, percipiendi nonnulla e silvis, pascendi &c.,. aliorumque jurium servitutalium. Vigore illarum subjiciuntur jura praecitata indemnisationi seu reemptioni, relutioni congruae. Verum ex singulari Suae Augustissimae Majestatis gratia excipiuntur ab hac universali lege quoad lignationem *Ecclesiae, beneficia, scholæ,* et *fundationes* puta *nosocomia, hospitalia...* i. e. non possunt cogi ad acceptandam sibi oblatam in pecunia indemnisationem, quae utpote pro vicissitudine cursus monetae nunc cursitantis, aut varietate pretii lignorum &c. non exiguum damnum illis Institutis, etsi indemnisatio pronunc *favorabilis* esse censeretur. Exceptio illa gratiosa, ad calcem §. 1. Sect. I. pag. 738. adjecta ita sonat: „Auf eine bestimmte Zeit geschloßene Holz- Abstockungs- oder Holzlieferungs-Verträge, so wie sie Holzabgaben in Kirchen, Pfarrern, Schulen und Stiftungen werden durch dieses Patent nicht berührt.“

Verum non obstante hocce favore hinc inde subsecuta est indemnisatio in syngraphis Indemnisationis magno cum detrimento pro institutis piis, quam acceptavere incauti Praepositi ab iniquis Reemptoribus aut aliis ex causis... adacti, licet Commissarius Episcopalis Commissioni ad id deputatae adesset strenuus... e. g. Nuperrime accidit casus, quod census annuus ex syngraphis jam datis parum ultro 30 R. V. A. suppeditabit Parocho pro 24. orgiis in regione, ubi 1. orgia 6 fl. constare censetur. Ejusmodi Institutorum piorum defraudatio aperta si cadit in usufructuarium Possessorem, ipse ad indemnisationem utique ex propriis tenetur. Contra ejusmodi proceduram gressus instituentes, officii nostri ducimus, haec in medium proferre et revocare in memoriam juramentum penes Institutionem emissum, cum obtestatione, ut Ven. Clerus omnem in defendendis juribus Institutorum piorum moveat lapidem, ne quidpiam *detrimenti* capiant.

Insuper provocamus Perill. Decanos, ut **Consignationem** jurium hucusque per P. T. Commissionem indemnisandi jus lignandi **relutorum** cum specificatione adaequata post Novum Annum imittere satagat Nobis. Tarnoviae 15. Dec. 1862.

N. 3695.

Fata Lotteriae Romanae in Dioecesi hujate.

Hucusque pro sublevando thesauro Pontificio varias ob causas diminuto Decanatus omnes emerunt aut praenumeraverunt sortes plurimas, utpote:

I. Decanatus *Tarnov.* sortes 100. II. Dec. *Dąbrow.* 82. III. Dec. *Mielec.* 70. IV. Dec. *Pilzn.* 18. V. Dec. *Radomyśl.* 37. VI. Dec. *Ropczyce.* 66. VII. Decan. *Wielopol.* 48 + 50. VIII. Dec. *Bochnien.* 129. IX. Dec. *Brest.* 57 + 5. X. Dec. *Czchow.* 48. XI. Dec. *Dobczyce.* 141. XII. Dec. *Wielicens.* 157. XIII. Dec. *Wojnicen.* 70. XIV. Dec. *Bobov.* 89. XV. Dec. *Łącen.* 65. XVI. Dec. *Neo-Sandec* 32. XVII. Dec. *Vetero-Sandec* nihil adhuc, nisi Conventus S. Monialium *Vetero-Sandec* 25. XVIII. Dec. *Neofori.* 50. XIX. Dec. *Tymbark.* 50. XX. Dec. *Bialen.* 60. XXI. Dec. *Makow.* 5 + 50. XXII. Dec. *Myślen.* 38 + 5. XXIII. Dec. *Oświęcim.* 76. XXIV. Dec. *Skawin.* 16. XXV. Dec. *Wadowic.* 46. XXVI. Dec. *Żywiecen.* 32 + 45 + 24 + 20 + 18. XXVII. Vener. Clerus *Tarnov.* 20 + 14 + 93.

Argumento specificationis hujus abunde Nos edocemur, in Decanatibus nonnullis exiguam solummodo sortium quantitatem emptam aut praenumeratam extitisse... in causa tanti momenti, ubi tot tituli nos et populum fidelem ad largitatem provocent. Hanc circumstantiam adscribendam esse censemus temporis brevitati, quod ad collectionem tam honorificam et opportunam concessum erat. Quoniam vero id spatium usq. ad 19. Feb. a. f. dilatatum est, quare in nexu cum N. praes. 239 in Cur. XVI a. c. impresso provocamus Ven. Clerum respectivum, ut semel adhuc viscera misericordiae apperiat propria concutiatque aliena inter populares, qui etsi unam atteramve sortem haud emerent, plures simul juncti conferre studeant pro una... et Deus ter optimus maximus largiter remunerabit, et nefors prosperabit, ut hic illeve pro obulis lucretur donum minus aut majus dulcissimae memoriae, ab Ipsissimo SS. Papa benedictum. Tarnoviae in Octava Immac. Concep. B. V. M. 1862.

N. 3463. 3478. 3513. 3589. 3615. 3630. 3632 + 33 + 34 + 35 + 36 + 37 + 38. 3674. 3704. 3708.

VII. Series collectionum piarum.

I. E Parochia *Lanckoron.* 5 fl. 34 x. pro Calvaria *Pacławska.* II. E. Dec. *Pilzn.* a) pro eadem Calvaria 11 fl. 46 x. utpote a P. T. Curatis in *Pilzno*, *Łęki*, *Lubcza*, *Zalasowa*, *Szynwałd*, *Łękawica*, *Lisiagóra*, *Straszęcin* per 1 fl. a reliquis 9. RR. et Adm Ris per 20. 30. 50. 66. x. b) Pro Societatis Immac. Concept. B. V. M. 10 fl. 10 x. ut: ab Adm. RRis &c. Curatis: *Celarski*, *Kowalik*, *Stański*, *Wojnowski*, *Rybarski*, *Mikiewicz* per 1 fl. a reliquis P. T. 10 Presbyteris per 30. 50. 60 x. c) pro Societate S. Bonifacii 8 fl. 20 x. et quidem a primis 3. P. T. Curatis et a 5. per 1 fl. a reliquis 11. Presbyteris per 20. 30. 50. 60 x. III. E Dec. *Wielic.* 26 fl. 30 x. nim: e *Bieżanow* 4 fl. et e *Kosocice* 8 fl. 40 x. pro Rawa. e *Podgórze* 2 fl. 50 x. et e *Niepołomice* 90 x. pro Dzików. et e *Podgórze* praeterea 8 fl. pro Szczucin; ast 2 fl. 50 x. pro adjacentibus pagis. IV. E Dec. *Brestensi* 12 fl. 84 x. pro 6 locis utpote 1 fl. 44 x. pro Borgo; 1 fl. 45 x. pro Mettersdorf; 5 fl. pro Calvaria *Pacławska*; 1 fl. 45 x. pro Consot. S. Bonifacii; 1 fl. 50 x. pro Consot. B. M. V; 2 fl. pro Miss. in Africa et hæc a Ven. Clero per 4. 5. 10. 15. 20. 25. 30. 50 x. a Communitatibus *nihil.* V. E Dec. *Makov.* 5 fl. pro Missionibus Africanis, Americanis, Jerusolimitanis, e *Łętownia* et *Osielec* per 2 fl. e *Tarnawa* 1 fl. VI.

E Conventu *Szczyrzyc.* 2 fl. pro Rawa. VII. E. Dec. *Bochn.* a) pro Rawa 5 fl. e parochia *Bochnien.* b) 7 fl. pro Cons. S. Bonifacii a Ven. Clero, ut: ab Adm Ris *in Chełm*; 1 fl. 30 x. in *Bochnia* et *Rzezawa* per 1 fl. a reliquis 8 per 20 — 50 x c) 13 fl. pro Calvaria Pacławska videl. 5 fl. e *Bochnia*, ex *Chełm* 1 fl. 80 x. e Brzeźnica 1 fl. a reliquis 12. per 20. 30. 40. 50 x. d) Pro Borgo 3 fl. i. e *Bochnia* 1 fl. ex *Chełm* 90 x. e *Rzezawa* et *Trzciana* per 50 x. a R. Rublowicz 10 x. e) 3 fl. pro Mettersdorf. ita ut sub d) f) 15 fl. pro Consot. Immac. Concept. B. M. V. e *Bochnia* et *Trzciana* per 4 fl. e *Chełm* 1 fl. 30 x. e Krzyżanowice 1 fl. e locis reliquis per 20 — 50 x. g) 16 fl. pro Missionibus in Africa a Ven. Clero præprimis, nimirum: e *Rzezawa*, *Brzeźnica*, *Rzegocina*, *Trzciana* et *Chełm* per 1 fl. a Parochianis *Rzezav.* 2 fl. e Bochnia 5 fl. a reliquis 9. Presbyteris per 20. 30. 50 x. VIII. E Dec. *Wielic.* 6 fl. 50 x. pro Calvaria Pacław. nimirum e *Kosocice*, *Świątniki*, *Wróblowice*, per 1 fl. e *Podgórze* 2 fl. 50 x. e *Bieżanów*, et *Podstolice* per 50 x. IX. E Dec. *Mielec.* et quidem e Parochia *Gawłuszowice* 20 fl. pro Rava; 20 fl. pro Calvaria Pacławska; 5 fl. pro Mettersdorf; 5 fl. 20 x. pro Borgo. X. E Dec. *Wadowic.* 28 fl. 20 x. videlicet e *Frydrychowice* 6 fl. 10 x. item e *Palczowice* 5 fl. e *Chocznia* 1 fl. e *Wieprz* 1 fl. ex *Andrychów* 3 fl. pro Rava; e *Palczowice* 5 fl. e *Chocznia* 1 fl. e *Wieprz* 2 fl. ex *Andrychów* 3 fl. 10 x. pro Calvaria Pacławska.

3733 + 34 + 35 + 36 + 37.

XI. E Dec. *Dobczyc.* a) pro *Mielec.* 5 fl. utpote: e *Radziechowice* 50 x. e *Gruszow* 70 x. e *Łapanów* 1 fl. e *Siepraw* 1 fl. 30 x. e *Dziekanowice* 1 fl. 50 x. b) pro *Tarnobrzeg* vulgo *Dzikow* 6 fl. nimirum e *Gruszów* 78 x. e *Raciechowice* et *Łapanow* per 1 fl. e *Dziekanowice* 1 fl. 50 x. e *Siepraw* 1 fl. 72 x. c) pro *Tylicz* 9 fl. ut: e *Gruszow* 70 x. e *Dobczyce*, *Łapanów*, *Tarnawa* et *Raciechowice* per 1 fl. e *Siepraw* 1 fl. 80 x. e *Trzemeśnia* 2 fl. 50 x. d) pro *Rawa* 18 fl. videlicet: e *Dobczyce*, *Raciechowice*, *Tarnawa* et *Łapanów* per 1 fl. e *Dziekanowice* 1 fl. 50 x. e *Siepraw* 3 fl. 42 x. e *Trzemeśnia* 4 fl. 8 x. e *Zakliczyn* 5 fl. e) pro Calvaria *Pacławska* 48 fl. 10 x. V. A. Ad tantos P. T. Contribuentes recensentur: *Droginia* et *Dziekanowice* per 1 fl. *Gruszow* cum 2 fl. *Tarnawa* et *Łapanów* per 3 fl. *Raciechowice* cum 5 fl. *Trzemeśnia* in 5 fl. 32 x. *Siepraw* 7 fl. $6\frac{1}{2}$ x. *Zakliczyn* 8 fl. *Dobczyce* 12 fl. $71\frac{1}{2}$ x.

Omnibus his larga benedictio divina... a reliquis vero succursus!

Tarnoviae 10. Dec. 1862.

N. 1568.

Concordantia Gallica Viennae haberi potest.

Viennensi in typographia PP. Mechitaristarum prodiit opus sub titulo De la Concordance entre les différentes parties de l'écriture considérée sous les rapports de l'histoire de la chronologie et de la genealogie de notre Seigneur, avec un examen des différents systémes, notamment de celui du Pasteur Hervey sur les généalogies dominicales, par O. Raeban."—estque venale 3 fl. 50 xr. Qui peritorum linguae gallicae *Concordantiam* hanc locorum discreptantium Evangeliorum, historiam, chronologiam et genealogiam Christi Dni tangentium

optaret, quotam supra attactam ad Cancellariam Nostram per Venerabl. Offum Dec. submittere properet.

Tarnoviae 22 Maji. 1862.

L. 3666.

Wykład obrzędów Mszy św. szczególniéj dla kapłanów.

Z upodobaniem niezawodnie przechodziliście Wielebni Bracia w Chrystusie! ogólne i poszczególne Uwagi nad Brewiarzem, przez pewnego Kapłana skreślone i z polecenia Naszego ku oświeceniu i zbudowaniu do Kurrend podane.

Z ich treści jako i z dzieł innych czerpnęliście przekonanie, że Kościół Boży *Jutrznię* i *Wielbienia* (Matutinum i Laudes) przeznaczył ku usposobianiu Kapłanów do godnego sprawowania owéj najczystszéj Ofiary Mszy św. którą Malachiasz widział w niedalekiéj przyszłości odprawiającą się *od wschodu słońca aż do zachodu.* (I. 11) i niemniéj do najobfitszego udziału z jéj łask niewyczerpanych. Daléj uważacie, że *Godzińki* następujące (Hory) są dłuższém *dziękczynieniem* za odebrane z Komunii Ś. łaski i za dobrodziejstwa z Prawa Bożego wynikające; są *rozmową* z Najwyższym Twórcą tegoż prawa, jakby Ministra ze swoim Monarchą; są *odnawianiem* świętych postanowień i *uwielbianiem* i Boga i strzegących praw Jego i t. p.

Z tego wypływa najdobitniejszy wniosek, jaką nieocenioną wartość téj ofierze nadaje kościół ś. i z jaką nieskalonością i pobożnością do niéj przystępywać trzeba.

Sobór Trydencki, mając z natchnienia Ducha św. mocną w świętość i łask obfitość bezkrwawéj ofiary now. przymierza wiarę, te pamiętne dla nas kapłanów w téj mierze skreślił wyrazy: „Quanta cura adhibenda sit, ut sacrosanctum missae sacrificium omni religionis cultu ac veneratione celebretur, quivis facile existimare poterit, qui cogitarit *maledictum* in sacris litteris (Jer. 48, 10) eum vocari, *qui facit opus Dei negligenter.* Quodsi necessario fatemur, nullum aliud opus adeo sanctum ac divinum a Christi fidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum mysterium, quo vivifica illa hostia, qua Deo Patri reconcilitati sumus, in altari per sacerdotes quotidie immolatur: satis etiam apparet, omnem operam et diligentiam in eo ponendam esse, ut *quanta maxima* fieri potest *interiori cordis munditia* et *puritate* atque *exteriori devotionis* ac *pietatis specie peragatur.*“ (Sess. XXII. Decr. de observandis et evitandis in celebratione missae)

Jeżeli za potrzebę uważaliśmy Pacierze kapłańskie jako nabożeństwo poprzedzające tę *Ofiarę* bezkrwawą i następujące po niéj... wyświecone podać do rozmyślania; tém ważniejszy powód mamy, zwracać uwagę na téż samą *ofiarę,* aby jak najdokładniéj wchodzić w jéj części wszystkie; zgłębiać świętość i znaczenie obrzędów, towarzyszących ofierze, która codzień na naszych ołtarzach się odprawia, a na któréj wszyscy chrześcijanie ściśle obowiązani są znajdywać się przynajmniéj co niedziela i święto.

Mamy ku temu celowi przed sobą „Wykład obrzędów Mszy ś. z prowincyi... wypracowany według najnowszych badaczów Liturgii. Pospieszamy z udzieleniem tegoż polecając go bacznéj uwadze Szanownego Duchowieństwa. Treść jego następująca:

„Najogólniejsze pojęcie *ofiary* jest to, że jest darem, złożonym Bogu z rzeczy, która się ku uczczeniu Boga i na znak wyznania Jego najwyższéj władzy nad wszystkiemi stworzeniami — a szczególnie na przebłaganie Jego sprawiedliwości grzéchem obrażonéj. Tak w st. zak. *chleby ofierne* były niszczone przez żucie i naturalny ogień w żołądku, — *baranek wielkanocny* przez śmierć i pożywanie, *inne ofiary* przez ogień. Bóg je przyjmował nie z powodu ich rzeczywistéj wartości, lecz tylko, że przedstawiały i przedobrażały, ofiarę Jego godną t. j. ofiarę wartości i zasługi *nieskończonéj*, a taką być może tylko,

jeżeli Sam Bóg się ofiaruje w jedni z człowieczeństwem. Ofiarował się przeto „*Baranek Boży*“ na zgładzenie grzéchów świata“ (Jan. I. 29. — Apoc. VII, 14.) na drzewie krzyża, któréj ofiary dalszym ciągiem odnawianiem i zastósowaniem do rodu ludzkiego jest każda msza św., którą Sam postanowił na ostatniéj wieczerzy, przeistaczając chléb i wino w ciało i krew Swoją, dodając rozkaz apostołom: „to czyńcie na moją pamiątkę! (Łuk. XXII, 19. 20. — I. Kor. XI, 24.) Uczucie własnéj grzészliwości i karygodności przed Bogiem tkwi w głębi duszy każdego człowieka a z tego poczucia wynika pragnienie pojednania się z Bogiem, które od samego początku rodu ludzkiego odpowiedni wyraz swój znajdywało w rozlicznych ofiarach., szczególnie w krwawych, które nieustanném były upomnieniem na sprawiedliwie karzącego Boga i na możebność zastępstwa poniesienia kary przez niewinnego za winowajcę. One wskazywały ową wielką ofiarę, w któréj Chrystus „na ciele swojém grzéchy nasze nosił, którego sinością zostaliśmy uleczeni“ (I Piotra 2, 21.) „Gdyśmy byli nieprzyjaciołmi Roga, jesteśmy pojednani z Bogiem przez śmierć Syna Jego“ (Rzym V. 15)

„Gdy Chrystus, nasz Arcykapłan nie przez krew kozłów albo cielców, ale przez własną krew wszedł raz do Najświętszego przybytku, nalazłszy wieczne odkupienie“ (do żyd. IX. 12) ustąpiły pokłonne całopalenia, ofiary zapokojne czyli dziękczynne, błagalne, wyjednawcze, wszystkie jako cienie, bo nadeszła rzeczywistość.

Do wszystkich tych ofiar starozakonnych łączyło się *pożywanie* części ofiar dla okazania udziału w nich, — a gdy w całopalnych ofiarach wszystko się spaliło z zwiérzęcia przeznaczonego, ażeby pożywienie było możebne, dołączano do tych *chléb* w obrzędzie ofiarnym, — podobnie, gdy „Chrystus siebie wyniszczył“ (Tit. II, 7.) Ku wylaniu najśw. krwi Swéj na krzyżu jako ofiara „całopalenia Bogu Ojcu“ zostawił też ofiarę świętą w kościele swoim i rozkazał, aby takowy w rzeczywistości wznawiał też ofiarę sposobem bezkrwawym przypuszczając prawowiernych do uczestnictwa w takowéj; dla tego postanowił „chléb żywota i kielich zbawienia“ z których kto nie pożywa, nie będzie miał żywota w sobie. (Jan. VI. 53) aby się człowiek istotnie i rzeczywiście łączył z Bogiem.

Takim sposobem Zbawiciel nie tylko żył dla rodu ludzkiego przed 18. wiekami, abyśmy li dziejową o Nim mieli pamiątkę, lecz żyje wiecznie wśród nas w kościele. Żyje Chrystus w kościele, aby „Jego żywot żywotem był ludzi,“ abyśmy się przyszczepionemi stali w podobieństwo śmierci Jego, tedy i w zmartwychwstaniu przyszczepieni będziemy,... aby ciało grzéchu było zniszczone, żebyśmy już daléj nie służyli grzéchowi“ (Rzym VI. 5—6) Żyje Chrystus w kościele w Najśw. ofierze; gdy ofiarujący się na krzyżu nam jeszcze jest obcym, przyswajamy Go sobie we mszy św.

Gdy ofiara krzyżowa jest niejako *ogólną* czyli *przedmiotową*, ofiara mszy jéj jest zastósowaniem do szczegółu czyli do osób żyjących lub zmarłych; — śmierć na krzyżu była tylko ofiarą, ofiara na ółtarzu zaś jest oraz jéj uznaniem i sprawowaniem od prawowiernych jako ofiary, — tam dokonane było przebłaganie przedmiotowo (objective) tu jest przebłaganie podmiotowe (subjective). Wszelka działalność Zbawiciela w kościele jednocza się w ofierze mszy św. jakby w ognisku, z którego promienie na cały żywot chrześcijański wydobywają się.

Sw. *Jan Złotousty* (hom. 60. ad pop. Antioch) mówi: „gdy widzisz kapłana ofiarującego, upatruj nad nim unoszącą się rękę Chrystusa... nie własną powagą tu działa, lecz w imieniu Jego Samego, dlatego przy poświęceniu usuwa się kapłan i mówi słowa, gdyby Sam Chrystus: „To jest ciało moje...“ Św. *Bonawentura* (tract. de expos. missae) wyraz mszy „missa“ wywodzi od „missio“, pochodzące od „mittere“, tłumacząc, że „w niéj poséła Ojciec Syna swego na nasze ołtarze a znów kościół wierny poséła tegóż Chrystusa do Ojca niebieskiego na przebłaganie za grzéchy *wielu*“ t. j. tych wszystkich, którzy z Jego ofiary godnie chcą korzystać. Chociażby ofiara Chrystusa wystarczającą była na przebłaganie za grzéchy całego świata, mówi jednak tylko, że krew Jego wylaną jest *za wielu*, bo nie wszyscy stają się godni Jego zasług i ich sobie nie przyswajają. Daléj dodaje: „usuń z kościoła katolickiego mszę św. a usunąłeś całą wiarę.“ Św. *Franciszek Salezy* mszę św. zwie: „słońcem duchowném, niezmiernością zmiłowania Bożego, zdrojem Boskiéj miłości, sercem całego nabożeństwa, duszą pobożności, skarbnicą łask Bożych, tak rozlicznych, jak krople morza, promienie słońca, gwiazdy nieba, kwiaty ziemi.

Przestąpieniem prawa Bożego już piérwszy człowiek zaprzeczył Bogu ofiarę, która była zadaniem jego żywota, oderwał się od „religii“ t. j. „związku“ z Bogiem i zawinił na karę śmierci. Nie było to w mocy człowieka, aby mógł śmierć odwrócić, do związku z Bogiem przez miłość powrócić, czyli godną Bogu złożyć ofiarę, lecz po ogłoszeniu wyroku kary nastąpiła obietnica Zbawiciela z nieprzebranego miłosierdzia Bożego. Tenże jednocząc się z naturą ludzką pokrewnił z Bóstwem ludzkość, która odmówieniem Bogu ofiary od Niego odpadła na śmierć skazana, przez Zbawiciela została do wiecznego żywota wskrzeszoną; odkupienie ale ceną śmierci musiało być nabyte, bo kara śmierci wiecznéj ciężyła na ludzkości. Od upadku więc grzéchowego *prawdziwa ofiara* możebną stała się tylko przez odkupiciela Boga w ludzkiéj naturze, oddającego się dobrowolnie na śmierć, — wszystkie inne ofiary były tylko jéj przedobrażeniem. Jeżeli starozakonne ofiary uświęcały ofiarująccyh z żalem za grzéchy, lub w ofiarach udział biorących, w takiém samém duchowém usposobieniu, to jedynie przez wzgląd na przyjść mającą ofiarę Chrystusa a ich skuteczność usprawiedliwiała li przez wiarę w przyszłego Mesyjasza, i *dopiéro* w czasie dokonanéj ofiary przez Niego, który zadośćuczynił, sprawiedliwości Bożéj śmiercią na krzyżu, dusze sprawiedliwych z otchłani wybawione zostały.

W skutek grzéchem zepsutéj i zanieczyszczonéj *całéj natury* wszelka ofiara Bogu czyniona w st. zak. (a i w wszelkich religijach) ze *zniszczeniem* przedmiotu ofiarowanego, jakby na przebłaganie Świętości Bóstwa była połączona, tak i w ofierze mszy św. jest zniszczenie *istoty* chleba i wina, bo ich *przeistoczenie* w ciało i krew Chrystusa Pana.

Życie duchowne człowieka jako ofiara Bogu musi mieć swój 1. *początek* 2 *wzrost* 3. *dokonanie*. Człowiek, moralnie oddający się Bogu, musi wstąpić 1. na drogę oczyszczenia się czyli rozgrzészenia, 2. na drogę oświécenia się swego i poświęcenia, by 3. z Bogiem się mógł zjednoczyć.

Podobnie, jak w liturgii wschodniéj, która początek swój według podania od św. Jakóba Ap. młodszego, 1. Biskupa Jerozolimy wzięła, a któréj dzisiejszy kształt św. Ba-

zyli Wielki, Biskup Cezarei w 4. stóleciu i św. Chryzostom, Biskup Carogrodzki na początku 5. wieku nadali tak i w rzymskim porządku mszy św., który podanie do książąt Apostołów, Piotra i Pawła odnosi, *trzy* rozróżnić możemy główne części, jak trojaka jest działalność Odkupiciela: 1. prorocka, 2. kapłańska i 3. królewska, w kościele.

I. Od Introitu do Offertorium jest część nauczająca czyli prorocka;

II. Od Offertorium do Pater noster jest część *kapłańska* czyli ściśle ofiara.

III. Część od Modlitwy Pańskiéj począwszy wyobraża *królewską* działalność Chrystusa, przez którego Boga Ojca błagamy o łaski a w komunii z Nim się jednoczymy, aby w nas królował t. j. naszą wolą rządził a my poddając się Jego królowaniu, na wieczne w niebie z Nim współkrólowanie zasłużyli.

Życie téż moralne trojakie przejść ma stopnie; piérwszym stopniem jest „*oczyszczenie*“ za przewodnią „wiary“ drugiem oświecenie i poświęcenie za przewodnią „nadziei“ a trzecim *zjednoczenie* się z Bogiem w „miłości.“ zawsze jednak za wpływem łaski Bożéj.

Wiara i oczyszczenie odpowiadają działalności Chrystusa *prorockiéj*, nadzieja i poświęcenie *kapłańskiéj*, a miłość i zjednoczenie się *królewskiéj*; tak obejmuje liturgia św. cały żywot *ofiarny* człowieka.“ *D. c. n.*

Casus liturgici

coram Sanctissimo obvenientes

e Manuali Decretorum

Sacrae Rituum Congregationis Romæ 1853 edito.

I. 1028. pag. 298. „Conveniens esse (audiatur idem Cærem. Epis. lib. II. C. 23. &c. et hoc in praxi sequendum) ut omnes praesentes, durante officio, starent semper capite *detecto*, et nunquam *sederent*; quod si ob longitudinem officii praestare non poterunt, non omittant saltem in signum reverentiae *detecto* capite, existente ss. Sacramento super altari, divinis officiis assistere.

II. Quando ss. Eucharistiae Sacramentum publice discopertum exponitur, omnes ante illud transeuntes cujuscumque conditionis, et ordinis sint, seu ad illud accedentes, seu ab illo recedentes, semper *utrumque genu flectere* debent. 16. Aug. 1651.

III. Dum Sacerdos, Missam celebraturus, transit ante ss. Sacramentum expositum, caput *non detegat* nisi *genuflexus;* adoratione peracta, dum se erigit, caput *cooperiat.* Rubrica Missal. §. 2. n. 1. et sequens S. R. C. decret. Sacerdos Missam celebraturus, ante Eucharistiam expositam transiens, illam *flexis* genibus, *apertoque* capite adoret, caput tamen, dum se erigit, *cooperiat.* 24. Julii 1638.

IV. 1029. pag. 299. In Missis præsertim, quae extra altare expositionis celebrantur, non *pulsetur*, juxta Instruct. Clement. campanula ad *elevationem*; cum enim Sacramentum sit patenter expositum, et in actuali omnium veneratione, non indigent Fideles per *campanulam* excitari ad ejusdem specialem adorationem, vel quasi idem Sacramentum non foret, quod publice adoratur expositum. Detur tamen *aliquod signum* cum solita *campanula* in egressu Sacerdotis celebraturi e sacristia, ut Fideles admoniti insimul Sacrificio assistere valeant. In qua assistentia, si celebretur Missa extra altare expositionis, advertendum per quos stat, ne Fideles prope altare expositionis praesertim existentes *terga* vertant eidem Sacramento.

V. 1030. pag. 299. Missam in altari majori, ubi est expositum publice ss. Sacramentum, *non licet* celebrare, præsertim si in Ecclesia adsunt alia altaria, in quibus celebrari possit. 19. Augusti. 1630. Item: Non debet *cantari*, neque *celebrari* Missa in altari, ubi est expositum ss. Sacramentum, nisi sit pro eo reponendo S. R. C. 1671.

VI. 1032. pag. 300. Durante expositione, ubi competens est Ecclesiasticorum numerus, *duo*, vel saltem *unus* Sacerdos, vel Clericus in ipso presbyterio ante inferiorem altaris gradum in scamno tapete, seu panno decentis coloris cooperto cum cotta genuflexus assistat: Sacerdos tamen ultra superpelliceum *stolam* habeant e collo pendentem, nisi obstent particulares synodi, vel Praelatorum mandata.

VII. Ubi vero instituta manet aliqua *Confraternitas*, *duo* saltem ex Confratribus vicissim semper assistant genuflexi extra presbyterium ante scamnum, vulgo banco, coopertum etiam tapete decentis coloris. Instruct. Clement.

VIII. *1033.* Quoad *luminum quantitatem* in hac solemni (40. hor.) oratione serventur leges synodales piaeque ab Episcopis probatae consuetudines.

Ut tamen quid certi generaliter habeatur, ante Sacramentum publice expositum *sexdecim* ardeant lumina, nunquam vero minora *duodecim*, prout innuit S. Congr. Conc. instit. Eccles. 30 §. 23. *)

IX. *1034*, Hic dicendum restat: Dum ss. Sacramentum manet expositum, *mortuorum corpora* in Ecclesiam expositionis minime esse inferenda, sed vel anticipentur exequiae, vel differantur: et si horum neutrum fieri potest, tunc celebrari poterunt etiam solemniter, et in cantu *per viam* et in ipsa Ecclesia terminabuntur *sobmississima* voce. Caval. tom. 3. cap. ia ord. 127.

X. *1054 pag. 317.* 1) An in ecclesiis, in quibus expositum manet Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum fidelium orationi in turno perpetuæ orationis, quae dicitur quadraginta horarum, occurrente die Commemorationis omnium fidelium defunctorum, *liceat recitare Officium defunctorum* et *celebrare Missam solemnem* et etiam Missas *privatas itidem defunctorum*? Res: *affirmative.*

2) Et quatenus *affirmative*, an adhiberi debeant paramenta coloris *violacei* potius, quam coloris *nigri*? Res. *Arbitrio superioris* localis.

3) An in eodem casu excipiendum sit Altare, in quo habetur expositum Sanctissimum Sacramentum? Resp. *Affirmative.* 16. Sept. 1801. 1058. An liceat in Ecclesiis, in quibus occasione 40 hor. expositum detinetur Augustissimum Sacramentum, *celebrare Missas defunctorum*, et quid si ex *praecepto Testatorum* essent celebrandae? Et S. Rit. Cong. „*Congruentius abstinendum*“ respondit 27. April. 1697.“

Nr. 3673 et 1679.

Piis ad aram precibus commendantur

Animae rursus 2. i. e. Rel. Francisci Kandler membri Conventus FF. Misericordiae in Zebrzydowice, 56 ætat. et 33 an. a profes... ibidem 29. Nov. atque ARi Josephi Modła Curati in Pstrągowa, 56 an. sodalis Consot. pro f. m. 8. Dec. a. c. in Domino demortuorum, quorum ultimus praeterea 1. Missam a quolibet P. T. Consodali anhelat.

---

*) Instructio Praesidialis de 17. Dec. 1845 N. 502. n. s. 28 sub d) pag. 8. concedit 4 aut 6 candelas ardentes, verum solummodo extra Primariam, Votivam, Summam et Vesperas, sub quibus omnes ardeant oportet.

Josephus Alojsius,
Episcopus Tarnoviensis.

E Consistorio Episcopali,
Tarnoviae die 19. Dec. 1862.
JOANNES FIGWER, Cancellarius prov.

Tarnów i Jasło. Drukiem A. Rusinowskiego, 1862.